

Larisa ZAHAROVA

CONFLICTUL ARTISTIC CA FACTOR GENERATOR DE SUBIECT ÎN TRILOGIA LUI VASILII DIUBIN „ANCA”

Rezumat

Conflictul artistic ca factor generator de subiect în trilogia lui Vasiliu Diubin „Anca”

Studiind sistemele de romane ale oricărui scriitor, pot fi scoase în evidență temele tranzitorii ale creației lui, pot fi înțelese problemele abordate de autor, caracteristicile timpului în care el a trăit și a activat. În acest articol, autorul, bazându-se pe romanul-trilogie „Anca” de Vasiliu Diubin, studiază dezvoltarea și soluționarea conflictului de bază și generator de subiect. Ne demonstrează că în trilogia lui Vasiliu Diubin „Anca” conflictul de bază și generator de subiect este conflictul artistic interpersonal, condiționat de viziunea diferită asupra lumii de către eroii romanului.

În toate operele trilogiei („Coasta de bronz”, „Furtuna” și „Seinererele pleacă în mare”) se observă combinarea de diverse conflicte de ordin secundar (conflicte multiple): militar, social, cu privire la viziunea lumii, de dragoste și altele. În acest studiu, examenând conflictul artistic, reflectat în trilogia lui Vasiliu Diubin „Anca”, autorul articolului ne arată condiționalitatea conflictelor „interne” și „externe” odată cu schimbarea formațiunii sociale. În acest articol, de asemenea, se menționează că Vasiliu Diubin, apelând la forma literară precum este romanul, a abordat probleme caracteristice timpului său: devenirea unei noi formațiuni social-economice, formarea unei metode noi de gospodărire, apărarea Patriei de la invazia dușmanului străin. Astfel, după cum ne demonstrează studiul, evenimentele reale, conflictele, care au obținut forma de conflict artistic în roman, joacă rolul de exponent al intenției autorului.

Cuvinte-cheie: conflict artistic, roman-trilogie, Vasiliu Diubin, conflict generator de subiect, sinteza conflictelor, conflicte multiple.

Резюме

Художественный конфликт как сюжетобразующий фактор в трилогии Василия Дюбина «Анка»

При рассмотрении системы романов того или иного писателя можно выделить сквозные темы его творчества, понять, какие проблемы, характерные для своего времени, поднимает писатель. В данной статье автор, опираясь на роман-трилогию Василия Дюбина «Анка», исследует развитие и разрешение основного сюжетобразующего конфликта. Доказывает, что в трилогии Василия Дюбина «Анка» основным сюжетобразующим конфликтом является межличностный художественный конфликт, обусловленный разными мировоззренческими позициями героев. Во всех произведениях трилогии («Бронзовая коса», «Шторм» и

«Сейнеры уходят в море») наблюдается сочетание разных видов второстепенных конфликтов (поликонфликтность): военный, социальный, мировоззренческий, любовный и др. В данном исследовании, рассматривая художественный конфликт, отраженный в трилогии Василия Дюбина «Анка», автор статьи показывает обусловленность «внутренних» и «внешних» конфликтов изменением общественной формации. В статье отмечается, что, обращаясь к форме романа, Василий Дюбин поднимает проблемы, характерные для своего времени: становление нового социально-экономического строя, формирование нового способа ведения хозяйства, защита отечества от иноземного врага. Таким образом, как показывают исследования, реальные события, конфликты, получившие форму художественного конфликта в романе, играют роль выразителя авторского замысла.

Ключевые слова: художественный конфликт, роман-трилогия, Василий Дюбин, сюжетобразующий конфликт, синтез конфликтов, поликонфликтность.

Summary

Artistic conflict as subject-generating factor in Vasily Diubin's trilogy novel "Anca"

When investigating the novel's system of one or another writer, main themes of his works can be pointed out, to understand what problems inherent that time the writer describes. In this article, relying on Vasily Dubin's novel trilogy "Anca", the author investigates the development and resolution of the main plot-forming conflict. The author proves that in trilogy of Vasily Diubin "Anca" the main plot-forming conflict is interpersonal artistic conflict caused by different ideological positions of the heroes. In all trilogy works ("Bronzovaea Kosa", "Shtorm" and "Seinery uhodeat v more") the combination of different types of secondary conflicts (poly-conflicts) are presented: military, social, ideological, love and others. In this research, when investigating the artistic conflict shown in trilogy of Vasily Diubin "Anca", the author of article shows conditionality of "internal" and "external" conflicts by changing the social formation. The article notes that citing on novel's form, Vasily Diubin raises the problems inherent that time: the becoming of a new socio-economic system, the formation of a new way of farming, the defense of the fatherland from a foreign enemy. So, as studies show the real events and conflicts that took the form of an artistic conflict in the novel play the role of the exponent of author's ideas.

Key words: artistic conflict, trilogy novel, Vasily Diubin, plot-forming conflict, synthesis of conflicts, multi-layered conflicts.

Conflictul artistic reprezintă prin sine, mai întâi de toate, o reflectare relevantă a contradicțiilor existente, totodată, el este și un centru specific, unde se intersectează o mulțime de categorii și probleme de ordin etic. Conceptul, dezvoltarea și soluționarea conflictului depind de viziunea scriitorului asupra lumii și experiența lui de viață, de faptul în ce societate și în ce perioadă de timp el trăiește și activează. În diferite perioade ale timpului, de viziunile asupra lumii avute în diverse epoci, interesele și credința poporului îi impunea pe literatori să acorde atenție multiplelor tipuri de probleme, să elucideze unele sau alte feluri de conflicte. În prezenta cercetare, studiind conflictul artistic reflectat în trilogia lui Vasiliu Diubin „Anca”, sperăm să demonstrăm condiționalitatea schimbării conflictelor „interne” și „externe” în funcție de schimbarea formațiunilor sociale.

Subiectul principal al romanului-trilogie „Anca” de Vasiliu Diubin este consacrat muncii grele a marinarilor din regiunea Mării Azov. Toate cele trei romane, și anume „Coasta de bronz”, „Furtuna” și „Seinerele pleacă în mare”, sunt unite de imaginea eroinei principale Anca, o pescăriță prin descendență. Este cunoscut faptul precum că conflictul în literatură stă la baza formei artistice, este axa centrală de generare a subiectului operei literare. L. Ghinzburg afirmă că „subiectul operei literare este o unitate ce se deplasează în timp. Iar mișcarea prin sine reprezintă întotdeauna antagonism și situații de conflict. În diferite etape de dezvoltare a literaturii, eroul, soluționând chestiunile sale, intră în contradicție cu lumea materială, cu mediul social, cu o altă persoană, cu forțele oculte și cu sine însuși” [1, p. 103].

Conflictul dintre Anca, fiică a unui pescar sărac, și Pavel, fecior al unui cazac înstărit – Timofei Belgorodțev, este conflictul generator de subiect al trilogiei. În trilogie Pavel ne este prezentat în calitate de un personaj antagonist, care se găsește într-o activă confruntare cu eroina principală, Anca, și care stă în calea atingerii scopurilor țintite de către aceasta.

Primul roman al trilogiei – „Coasta de Bronz” ne povestește despre viața pașnică pe care o duceau locuitorii satului Coasta de Bronz până la război.

Romanul începe cu descrierea unor tablouri de confruntare a pescarilor cu intemperiiile naturii în timpul pescuitului sub gheață. Atunci când, pe neprins de veste, a pornit să se miște gheața de pe râu și a dat buzna peste ei turbatul vânt numit Trimutan, ce a curmat viața a nouă pescari.

„El năvălește năprasnic și vertiginos din partea de nord, fărâșă gheața în bucăți și provoacă ciocnirea ghețarilor, gonindu-i rapid spre strămoșii Kercensk. <...> Îți frige fața de parcă te-ar sfichiui cu urzică, îți arde cu o durere insuportabilă toată făptura, amestecă cerul cu marea, sângele fierbinte cu apa rece și corpul moale cu gheața fragilă. El, aido-

ma unui cârd de pescăruși nesățioși, se aruncă asupra prăzii sale și o nimicește momentan. Trimutan nu este altceva decât o moarte inevitabilă!” [1, p. 16].

Scriitorul ne demonstrează că viața pescarilor, plină de pericole, cristalizează niște caractere deosebite de oameni, cu un spirit foarte puternic. Un asemenea om, cu un caracter deplin și specific, și este eroina principală a romanului, pescărița Anca.

Cercetătorul științific Constantin Șișcan menționează că „romanul atrage atenția asupra sa prin caracterele pline de culoare ale unor oameni curajoși, cu o reflectare reală a vieții lor” [4, p. 194].

În romanul „Coasta de Bronz”, autorul ne arată dezvoltarea relațiilor dintre Anca și Pavel. La începutul romanului ele sunt de dragoste, iar la sfârșitul lui ele cresc în ură din cauza diferitor viziuni asupra vieții, avute și promovate de către fiecare în parte.

Făcând cunoștință cu eroii romanului, tot mai mult ne convingem de puterea pătrunzătoare a autorului în esența lor umană. Devine îndreptățit acel fapt în care eroii sunt plasați în condiții neordinare. Ei nimeresc în plasa contradicțiilor etice și sunt permanent puși în fața alegerii și aprecierii valorilor selectate, mizând doar pe propria lor conștiință. Pavel Belgorodțev este nevoit să aleagă: va merge pe calea tatălui său – să fure, să ascundă peștele prins, să-i ducă de nas pe consătenii săi; sau să meargă cu Anca și cu alți activiști în artel pentru a lucra împreună. Autorul ne arată lupta chinuitoare interioară ce-l frământă pe Pavel. La luarea deciziei îl mai împiedică și relațiile complicate cu tatăl său, care, adesea, se termină, pentru băiatul deja matur, cu pedepse fizice. Drept exemplu de conflict intern, ce are loc în sufletul lui Pavel, este propriul lui monolog:

„– Nu-mi vine în cap nici un răspuns: îmi este el părinte ori nu? Sunt eu oare fiul lui ori cum vine asta? De mic copil și până acum am știut numai de dojană și de chelfăneală...” [2, p. 116].

Vasiliu Diubin ne arată că asupra relațiilor dintre tineri o mare influență o are și inechitatea socială a familiilor lor, adică are loc un conflict social ce rezultă din incoerența viziunilor asupra lumii ale unor persoane aparte, care ocupă diferite poziții sociale. Și este cunoscut faptul că deosebiriile dintre oameni, după pozițiile social ocupate, inevitabil duc la acutizarea conflictelor sociale. Tatăl lui Pavel Belgorodțev este un urmaș al unui colonel degradat de cazaci, un sătean avut, care era întotdeauna ales în postura de ataman. Tatăl Ancăi era un om sărac, pe care îl porecleau în sat Poniuhai. Pentru Timofei Belgorodțev era insuportabil însuși gândul cu privire la relațiile celor doi tineri:

„Cu cine te-ai legat? Cu Anca lui Poniuhai? Te omor în băta!” [2, p. 36].

Eroina principală Anca observă zbuciumările lui Pavel și se îndoiește în sinceritatea sentimentelor lui.

„– Drumurile noastre sunt diferite. Tu și singur știi acest lucru, și apropiații noștri sunt oameni diferiți, – a zis Anca. – Eu nu te învinuiesc” [2, p. 133].

Autorul ne arată cum Pavel decide să întrerupă definitiv relațiile cu tatăl său, dar este împins înspre aceasta, nu de pozițiile lui de viziune asupra lumii, nici de motivele ideologice, ci de amărăciune față de părinte, pe de o parte, și dorința de a-i fi pe plac iubitei sale, pe de altă parte.

„Lasă acum să știe... Lasă să vadă că eu pentru ea merg la toate... De nimic nu mi-e jale... De nimic...” [2, p. 134].

Drept urmare, Pavel dezvăluie acțiunile criminale ale tatălui său, participă la arestarea și exilarea lui. Însă, nici în urma acestor acțiuni, conflictul personal intern, și anume insatisfacția lui față de condițiile vieții sale și față de sine însuși, nu-și găsește soluția. Viziunile asupra lumii ale acestui personaj se bazează pe convingerea lui în faptul că bogăția personală o va atrage, totuși, pe Anca la el, că ea doar din înfumurare își sporește prețul, că o domnișoară însărcinată ar trebui să-și dea seama că ea nu i-ar trebui nimănui. Neînțelegerea atitudinii dușmănoase și a înstrăinării Ancăi față de el, simțul vinovăției pentru arestarea tatălui său, condamnările sătenilor intensifică chinurile sufletești și conflictul personal intern al personajului. Era firesc de așteptat ca nașterea fiicei să-i unească pe tineri, anume la aceasta spera Pavel, mizând pe faptul că, acum, Anca va fi de acord să treacă cu traiul la el, în castelul lui bogat, dar aceasta, spre regretul lui, nu se întâmplă.

Eroina principală a romanului este prezentată ca o personalitate puternică, gata pentru a-și făuri singură propria sa viață, și tot singură să-și educe propriul copil, iar în calitate de condrumet în viață își dorește să-i fie, de asemenea, o persoană cu o voință puternică. Autorul romanului menționează că Anca observă în comportarea lui Pavel astfel de calități precum ar fi lipsa de sinceritate, căutarea de beneficii personale și o mândrie exagerat de mare. Acești factori, luați împreună, fac conflictul interpersonal dintre acești eroi să fie nesoluționabil. Pavel părăsește satul și o lasă pe Anca să crească singură fiica lor nou-născută, refugiindu-se la oraș.

Autorul, fiind un scriitor realist, descrie în romanul său toate bogățiile fenomenelor din lumea înconjurătoare, toată diversitatea tipurilor de oameni. Vasiliu Diubin a trăit și el în satul Coasta de Bronz, de aceea, în mare măsură și destul de real, el descrie evenimentele legate de edificarea unei noi formațiuni social-economice și de crearea a unui nou mod de gospodărire. Caracterelor reflectate în roman sunt condiționate nu numai de mediul social-istoric, ci și de propria experiență de viață.

În romanele realiste, ca regulă, toată acțiunea este concentrată asupra sorții eroului principal, asupra atitudinii lui față de lumea înconjurătoare, for-

mării, dezvoltării caracterului și conștiinței lui în cea mai grea perioadă a vieții. Ocupând o mare parte de timp, în care se descriu sorțile a mai multor personaje active, ea se caracterizează, totodată, prin prezența unei anumite sinteze de conflicte, adică a unor conflicte multiple. În romanul „Coasta de Bronz” noi putem găsi afirmarea celor expuse mai sus, deoarece în opera dată, în afară de conflictul de generare a subiectului de bază între eroii principali, mai există, în primul rând, conflictul social între pescarii individualiști, deprinși să lucreze ca pe vremuri, și cei activiști de artel, care însușeau și aplicau noile metode de pescuire în comun.

În al doilea rând, figurează conflictul dintre eroina principală Anca, care a devenit gravidă extraconjugal, și majoritatea sătenilor, care o condamnă pentru acest fapt. Chiar și tatăl copilului, Pavel, când părăsea satul, orbit de mânie și gelozie, a insultat-o grav:

„Mergi din ograda mea! Și nici pe bastardul tău nu-l recunosc! Nu e al meu!” [2, p. 179].

Este necesar să subliniem că în acest roman sunt prezentate, de asemenea, conflictele sociale și cele de gender ce țin de diferența dintre unele grupuri de băieți și fete, aflate în concurența lor firească de a fi egali în viața socială, cea activă și familială; care pretindeau la drepturi egale între bărbați și femei. Un exemplu vădit de femeie emancipată este însăși eroina principală a romanului, Anca Beguncova, care a parcurs o cale de viață grea și anevoiasă, de la activist, milițian și până la președinte al sovietului sătesc.

Se sfârșește romanul „Coasta de Bronz” și ți se creează impresia că însăși soarta i-a despărțit pe eroii principali, Anca și Pavel, epuizând conflictul dintre ei. Însă Vasiliu Diubin merge mai departe și, la începutul romanului al doilea al trilogiei „Furtuna”, după ce s-au scurs deja zece ani de viață, chiar din primele pagini, descrie revenirea lui Pavel în satul natal. De la bun început se creează impresia că acesta, fiind un strungar fruntaș, stahanovist, s-a corijat și a sosit să-și restabilească bunele sale relații cu Anca.

Însă în continuare autorul începe să descopere esența lui Pavel printr-un monolog intern al acestuia și cititorului îi devine clar că despre corijarea acestui erou nici nu se poate vorbi, deoarece faptele lui Pavel sunt vădit ghidate nu de dragoste, ci de dorința lui de răzbunare pentru umilirea sa de altădată.

În acest mod, conflictul de generare a subiectului romanului doi din trilogie este, de asemenea, conflictul personal dintre aceiași eroi, Anca și Pavel. Cronotopul romanului „Furtuna” include în sine perioada celui de-al Doilea Război Mondial, iar acțiunile decurg în satul Coasta de Bronz și în alte localități, părți din regiunea Mării Azov și ținutul Krasnodar.

Un rol important în generarea subiectului în al doilea roman al trilogiei îi aparține conflictului militar dintre cele două părți beligerante. Principalele

personaje, Anca și Pavel, au nimerit în diferite tabere aflate în conflict: Pavel a trecut de partea hitleriștilor, care l-au numit în calitate de comandant și ataman în satul natal, Coasta de Bronz, iar Anca a devenit, mai apoi, partizan.

Însetat de răzbunare și de amărăciune că Anca l-a acceptat pe un altul și nu pe el, Pavel depunea toate eforturile și posibilitățile sale pentru a o găsi pe ea împreună cu fiica sa, deoarece, după cum au zise, acestea n-au reușit să se evacueze. În calitate de ajutor l-a găsit pe Hariton Egorov, poreclit Biriuk, tatăl căruia a fost arestat și întemnițat împreună cu Timofei Belgorodțev. Acum, ambii, Hariton și Pavel, slujesc nemților, numai că Biriuk își face serviciul în taină, pentru a avea posibilitatea de a-i pări pe sătenii săi, de a afla gândurile și intențiile lor.

Anume datorită străduințelor lui Biriuk a fost urmărită Anca și fiica acesteia, fiind prinse și aduse în fața noului ataman. Confruntarea dintre acești doi eroi atinge cote maxime, ura lor reciprocă se aprofundează încă și din cauza că fiecare dintre ei reprezintă o parte antagonistă a conflictului militar. Pentru Anca, Pavel nu este, pur și simplu, un fost potențial soț, care s-a dezis de ea și fiica sa, ci un trădător de Patrie, „un linge blide al nemților”. Însă puterea, în acel moment, era de partea lui Pavel.

„Soarta ta este în mâinile mele. Vreau – te execut, vreau – te miluiesc, soție de ataman te fac...” [2, p. 258].

Pe toată durata romanului „Furtuna”, scriitorul Vasilii Diubin folosește metoda de autodemascare a personajului principal, Pavel Belgorodțev, prin monoloagele și faptele acestuia. Astfel, autorul arată cum cu ajutorul lui Pavel, în Germania, la presupoșele munci sezoniere de câmp, au fost deportați mai bine de cincizeci de săteni, majoritatea dintre ei fiind adolescenți și femei de vârstă medie. Această faptă a trezit nemulțumire în rândurile sătenilor:

„– Îți înșeli propriul tău popor. Mai bine spuneai adevărul, cică, vă trimit în robie, la munci grele în Germania...” [2, p. 379].

Pavel Belgorodțev ordonă ca bătrânul să fie spânzurat, pentru faptul că acela a îndrăznit să-l insulte. În speranța de a-i frânge persistența Ancăi, el a ținut-o mai bine de trei luni într-un beci.

Pe parcursul dezvoltării subiectului, calitățile negative, ce se proliferă și se adaugă la portretul lui Pavel Belgorodțev, cresc ca un bulgăr de zăpadă. Astfel, la conflictul eroului cu Anca, se suplinește și cel cu tatăl său, care s-a întors din detenție.

Prima lor întâlnire se termină cu o bătaie crâncenă între ei, a doua – cu uciderea tatălui, din propriul său ordin. Profitând de dezordine și de rănirea lui Pavel din timpul încăierării lui cu tatăl său, Anca evadează în acea noapte de iarnă din sat, traversând strămtoria înghețată și supunând riscului viața sa și a copilului ei. Aflându-se într-o luptă, pe viață și pe

moarte, cu gerul necruțător, ea mai că nu-și pierde viața, dar avu noroc de consătenii săi fugari, care au găsit-o aproape pe jumătate înghețată și au încălzit-o, readucând-o la viață.

La sfârșitul romanului doi al trilogiei „Anca”, autorul încearcă din nou să-l convingă pe cititor în aceea că conflictul dintre eroii principali se termină – Pavel este împușcat de către o săteancă de a sa, Akimovna, în timp ce el încerca să se ascundă de oștirile sovietice care erau în ofensivă, ca apoi să-i arunce corpul neînsuflețit de pe un mal abrupt. Pe când Anca Begunkova rămâne vie și își recapătă fericirea sa de femeie, căsătorindu-se cu pilotul Orlov.

Însă romanul trei „Seinerele pleacă în mare” contrazice această afirmație, deoarece și în acest roman conflictul principal, reflectat în primele două cărți ale trilogiei, și-a găsit continuare. Acesta este iarăși conflictul dintre Pavel, care a rămas viu ca prin minune, și fericita Anca, care cu greu a scăpat de strașnicile amintiri despre el. Punctul culminant al acestui conflict a fost momentul întâlnirii celor doi eroi pe puntea seinerului „Burevestnik”, unde Pavel Belgorodțev se ascundea sub numele de Nicolae Miniko și unde lucra în calitate de ajutor al mecanicului de pe vas, iar eroina, cu brigada sa, se afla pe acest vas în timpul ce acela efectua un raid de pescuit, pentru a asista la o lecție și o demonstrație de film. Anca deodată și-a recunoscut dușmanul.

Rezultatul tragic al acestui conflict personal devine inevitabil: pentru Pavel Belgorodțev, ca trădător de Patrie, deconspirarea este o amenințare reală cu moartea. El întreprinde încercarea de a o omorî pe Anca.

Drept rezultat, în romanul lui Vasilii Diubin devine clar că Anca și Pavel nu sunt numai niște antagoniști, ci și niște rivali sociali de neîmpăcat. Și este firesc că moartea Ancăi însemna pentru Pavel viață și libertate, iar în caz contrar, el, inevitabil, va fi arestat și executat.

Salvarea Ancăi a și dus la dezlegarea finală a conflictului de generare a subiectului principal în trilogia „Anca”, când tribunalul militar și-a desfășurat sesiunea de câmp în satul Coasta de Bronz, unde a și fost aprobat verdictul de condamnare la moarte prin împușcare a lui Pavel Belgorodțev, după care acesta și a fost îndată executat.

Reieșind din cele expuse mai sus, se poate de menționat că, în trilogia lui Vasilii Diubin „Anca”, conflictul de bază ce generează subiectul operei este conflictul artistic interpersonal, condiționat de pozițiile diferite ale eroilor cu privire la viziunea lor asupra lumii. În toate operele – „Coasta de Bronz”, „Furtuna” și „Seinerele pleacă în mare” – poate fi observată și o combinație a diferitor conflicte de ordin secundar: militar, social, de viziune asupra lumii, de dragoste etc. Este de menționat și acel fapt că, apelând la o așa formă literară precum este romanul,

Vasilii Diubin abordează probleme ce au fost caracteristice timpului său: edificarea și dezvoltarea unei noi formațiuni social-economice, formarea unui nou tip de gospodărire, apărarea Patriei de invaziile dușmanilor externi etc. De asemenea, putem spune că schimbările formațiunii sociale, pe care le-a observat și le-a trăit autorul, au și stat la baza conflictelor artistice principale „interne” și „externe”, ce au fost reflectate în romanele sale.

Referințe bibliografice

1. Гинзбург Л. О лирике. Л.: Советский писатель, 1974, 408 p.
2. Дюбин В. Анка. Роман. Кишинев: Литература артистикэ, 1981, 728 p.
3. Михайлов А. Лирика сердца и разума. М.: Советский писатель, 1965, 396 p.
4. Шишкан К. Б. Василий Дюбин. In: Русская литература Молдовы в лицах и персоналиях (XIX – нач. XXI вв.): Библиографический словарь-справочник. Авторы-составители: К. Б. Шишкан, С. Г. Пынзару, С. П. Прокоп. Кишинев: Inessa, 2003, p. 194-195.

References

1. Ginzburg L. About lyrics. L.: Sovetskii pisateli, 1974, 408 p.
2. Dyubin V. Anka. Novel. Kishinev: Literature artistica, 1981, 728p.
3. Mikhaylov of A. Lirik of heart and reason. M.: Sovetskii pisateli, 1965, 396 p.
4. Shishkan K. B. Vasily Dyubin. In: The Russian literature of Moldova in persons and a personnel (XIX – the head of the XXI centuries): Bibliographic dictionary reference. Authors originators: K. B. Shishkan, to S. G. Pynzar, S. P. Prokop. Kishinev: Inessa, 2003, p. 194-195.

Larisa Zaharova (Chișinău, Republica Moldova). Doctorandă, Centrul de Etnologie, Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei.

Лариса Захарова (Кишинев, Республика Молдова). Докторант, Центр этнологии, Институт культурного наследия Академии наук Молдовы.

Larisa Zakharova (Chisinau, Republic of Moldova). PhD Candidate, Center of Ethnology, Institute of Cultural Heritage of the Academy of Sciences of Moldova.

E-mail: mi-la2@rambler.ru